

Finansiell Statistik
Penge-, bank- og nationalregnskabsstatistik

Senest revideret:
07-07-2017

Udlånsundersøgelse

- 0 Administrative oplysninger om statistikproduktet
- 1 Indhold
- 2 Tid
- 3 Pålidelighed og usikkerhed
- 4 Sammenlignelighed
- 5 Tilgængelighed
- 6 Supplerende dokumentation

0 ADMINISTRATIVE OPLYSNINGER OM STATISTIKPRODUKTET

0.1 Navn

Udlånsundersøgelse.

0.2 Emnegruppe

MFI-statistik.

Penge- og kapitalmarked.

0.3 Ansvarlig myndighed, kontor, person mv.

Danmarks Nationalbank, Finansiell Statistik, Penge-, bank- og nationalregnskabsstatistik.

Rasmus Kofoed Mandsberg, tlf. 33 63 68 60, e-mail: rkm@nationalbanken.dk

Marcus Bjerregaard Læssøe, tlf. 33 63 61 79, e-mail: mbls@nationalbanken.dk

0.4 Formål og historie

Formålet med statistikken er at belyse ændringer i penge- og realkreditinstitutternes udlånspolitik samt drivkræfterne bag.

Undersøgelsen foretages kvartalsvis, og de første resultater foreligger for 4. kvartal 2008.

0.5 Brugere og anvendelsesområder

Nationalbankens udlånsundersøgelse er en kvalitativ statistik, som supplerer de eksisterende kvantitative statistikker for kreditinstitutternes faktiske udlån og renter. Udlånsundersøgelsens resultater bidrager til en øget forståelse af det danske kreditmarked bl.a. ved at belyse ændringer i institutternes kreditpolitik og lånebetingelser. Statistikken anvendes til analyse af kreditudbud og efterspørgsel, udlånsvækst, konjunkturer, finansiell stabilitet mv.

Brugerne er penge- og realkreditinstitutter, Nationalbanken, ministerier, interesseorganisationer mfl.

0.6 Kilder/population

Populationen består af pengeinstitutterne i Finanstilsynets gruppe 1 og 2, samt realkreditinstitutter og filialer af udenlandske kreditinstitutter med betydende privat- og erhvervsudlån. Dette dækker omkring 80 pct. af udlånet til private og erhverv. Populationen er repræsentativ for det danske marked og giver herved undersøgelsens resultater et dækkende makroøkonomisk billede af kreditsituationen. Resultaterne offentliggøres for hele populationen, for henholdsvis pengeinstitutterne og realkreditinstitutterne. Derudover offentliggøres også en opdeling pengeinstitutterne, henholdsvis store og mellemstore pengeinstitutter. Populationen justeres én gang årligt forud for undersøgelsen for 2. kvartal.

0.7 Indsamlingshjemmel

Statistikken indsamles på frivillig basis og efter aftale mellem de deltagende institutter og Nationalbanken.

0.8 Respondentbyrde

Respondentbyrden ligger hos de deltagende institutter og betragtes som beskeden sammenlignet med de kvantitative statistikker.

0.9 EU-regulering

Der er ingen EU-regulering på området. I euroområdet indsamler de nationale centralbanker tilsvarende statistik på frivillig basis.

1 INDHOLD

1.1 Indholdsbeskrivelse

Statistikken er kvalitativ og foretages ved brug af spørgeskemaer, som hvert kvartal besvares af den øverste kreditchef i de deltagende institutter. Undersøgelsen omhandler udviklingen i institutternes kreditpolitik, dvs. hvorvidt det som låntager er blevet nemmere eller sværere at opnå lån. Der ses ligeledes på, hvilke faktorer der har bidraget til institutternes ændringer i kreditpolitikken, samt hvordan institutterne via deres lånebetingelser og -vilkår har gennemført ændringerne. Derudover ser undersøgelsen på ændringer i efterspørgslen efter lån fra henholdsvis eksisterende og nye kunder. Formålet er at afdække, om ændringer i det samlede udlån er udbuds- eller efterspørgselsbestemt. Sidste del af undersøgelsen ser på ændringer i andelen af nedskrivninger og tab på udestående lån. Fra tid til anden suppleres undersøgelsen med temaspørgsmål, som belyser aktuelle emner.

1.2 Statistiske begreber

Undersøgelsen består af to spørgeskemaer vedrørende udlån til henholdsvis erhvervsvirksomheder og private. Hvert spørgeskema består af fem stort set identiske spørgsmål: 1) Ændring i institutternes kreditpolitik, 2) Faktorer, der bidrager til ændringer i kreditpolitikken, 3) Ændringer i institutternes lånebetingelser og vilkår, 4) Ændringer i udlånsefterspørgslen fra henholdsvis nye og eksisterende kunder og 5) Ændringer i nedskrivninger og tab.

Spørgsmålene vedrørende udlån til erhvervsvirksomheder dækker alt udlån til erhvervsvirksomheder, der producerer varer eller ikke-finansielle tjenester. Udlån til erhvervsvirksomheder omfatter også udlån til personligt ejede virksomheder og landbrug.

Spørgsmålene vedrørende udlån til private dækker alt udlån til enkeltpersoner eller grupper af enkeltpersoner, der forbruger varer og ikke-finansielle tjenester eller producerer samme udelukkende til eget forbrug. Private dækker den del af husholdninger, der betegnes som lønmodtagere, pensionister mv.

Undersøgelsen omfatter kun danske kreditinstitutter og udlån til erhvervsvirksomheder og private.

Ordforklaringer

- **Kreditstandarder** er de interne retningslinjer eller kriterier i institutternes udlånspolitik. Kreditstandarder omfatter både den skrevne udlånspolitik og den faktisk udførte politik.

- **Små og mellemstore virksomheder** defineres ved en årlig nettoomsætning på under 150 mio.kr. og under 250 fuldtidsansatte i henhold til definitionen af regnskabsklasser i årsregnskabsloven af 2001.
- **Finansieringsomkostninger** og evt. begrænsninger som følge af instituttets balancestruktur relaterer sig til institutternes kapitaldækning, jf. Basel II, institutternes likviditetsrisiko, jf. lov om finansiel virksomhed § 152, samt institutternes mulighed for at finansiere sig på penge- og obligationsmarkedet.
- **Konkurrenters adfærd** relaterer sig til konkurrence fra andre kreditgivende institutter. Det kan både være konkurrence fra andre penge-/realkreditinstitutter og fra andre typer kreditgivende institutter. For udlån til erhvervsvirksomheder kan konkurrencen også være i form af virksomhedernes egen markedsfinansiering, fx virksomhedernes udstedelse af aktier.
- **Risikobedømmelse** vil sige, hvordan forventninger til udviklingen i økonomien har påvirket og vil påvirke institutternes kreditstandarder. For erhvervsvirksomheder kan forventninger til udviklingen i specifikke brancher samt ændringer i risiko ved låntagers sikkerhedsstillelse inkluderes. For udlån til private kan forventninger til udviklingen på boligmarkedet også inkluderes.
- **Risikovillighed** relaterer sig til den risiko, institutterne er villige til at tage.
- **Betingelser og vilkår** refererer til de specifikke forudsætninger, der aftales mellem låntager og långiver.
- **Prisrelaterede betingelser og vilkår** omfatter institutternes gebyrer og margin, der er tillæg til långivernes egne finansieringsomkostninger, som forlanges i forbindelse med udlån.
- **Krav til sikkerhedsstillelse.** For udlån til erhvervsvirksomheder indeholder kravene kautionering, hæftelse og virksomhedspant. For udlån til private kan kravene inkludere ændringer i belåningsprocenten i forhold til ejendommens markedsværdi.
- **Andre betingelser og vilkår** relaterer sig til lånenes størrelse, løbetid og andre betingelser i lånekontrakten.
- **Låneefterspørgsel** er den samlede balancesum af udlån, der efterspørges af låntagere. Nye kunder er erhvervsvirksomheder eller private, som ikke har relationer med instituttet, mens eksisterende kunder er erhvervsvirksomheder eller private, som allerede benytter instituttet. For udlån til erhvervsvirksomheder skal vurderingen også indeholde ændret udnyttelse af kreditrammerne.
- **Nedskrivninger og tab** defineres i overensstemmelse med gældende regnskabsregler.

Opgørelsesmetode

Undersøgelsens resultater sammenfattes i netttotal, hvor hvert institutsvar tildes en værdi og herefter vægtes med instituttet andel af det samlede udlån til henholdsvis erhvervsvirksomheder og private.

- **Nettotallet** beregnes ud fra følgende formel: $\text{Nettotal} = \sum s_i \cdot v_i$, hvor s_i er værdien af institut i's svar, og v_i er institut i's vægt. Skalaen for netttotallet går fra -100 til +100.

2 TID

2.1 Referencetid

Statistikken opgøres kvartalsvis.

2.2 Udgivelsestid

Statistikken offentliggøres 8. bankdag i måneden efter referenceperiodens afslutning, dvs. 6. bankdag i januar, april, juli og oktober.

2.3 Punktlighed

Statistikken publiceres normalt uden forsinkelse i forhold til det annoncerede tidspunkt.

2.4 Hyppighed

Der offentliggøres nye tal hvert kvartal.

3 PÅLIDELIGHED OG USIKKERHED

3.1 Samlet pålidelighed

Statistikken er baseret på oplysninger, der er indsamlet fra de største danske kreditinstitutter. Statistikens pålidelighed er derfor afhængig af pålideligheden af de enkelte institutters rapporteringer. Med en dækningsgrad på ca. 75 pct. af udlånet til private og ca. 85 pct. af udlånet til erhvervsvirksomheder vurderes statistikens samlede pålidelighed at være god.

3.2 Usikkerhedskilder

Statistikken er baseret på informationer fra et udsnit af den samlede population for kreditinstitutter. I forbindelse med kontrol og publicering af data findes der flere manuelle procedurer, der alle giver risiko for fejl.

Nationalbanken udstikker retningslinjerne for, hvorledes institutterne skal lave deres rapporter, men der er en risiko for, at institutterne opfatter retningslinjerne forskelligt og dermed ikke rapporterer på en ensartet

måde. Ved besvarelse af spørgeskemaerne bliver institutterne bedt om at se bort fra sæsonudsving.

Grundet statistikken kvalitative karakter foretages der ikke opregning.

3.3 Tal for usikkerhed

Der foreligger ingen usikkerhedsberegninger.

4 SAMMENLIGNELIGHED

4.1 Sammenlignelighed over tid

Der findes ikke tidligere undersøgelser, der kan sammenlignes med.

4.2 Sammenlignelighed med anden statistik

Nationalbanken udgiver månedligt balance- og strømstatistik for MFI-sektoren samt rentestatistik for penge- og realkreditinstitutter. Disse kvantitative statistikker for det faktiske udlån og renter er brugbare til sammenligninger med udlånsundersøgelsens kvalitative data.

4.3 Forhold mellem foreløbige og endelige tal

Der offentliggøres kun endelige tal.

5 TILGÆNGELIGHED

5.1 Distributionskanaler

Offentliggøres kvartalsvis på:

www.nationalbanken.dk

<http://nationalbanken.statistikbank.dk>

www.statistikbanken.dk

5.2 Grundmateriale: Lagring og anvendelsesmuligheder

Der foretages ikke særlig lagring af grundmateriale.

5.3 Dokumentation

Se [Indberetningsvejledning](#).

5.4 Øvrige oplysninger

Se Fakta om Nationalbankens udlånsundersøgelse samt spørgeskemaerne vedrørende henholdsvis udlån til [erhvervsvirksomheder](#) og [private](#).

Se også artiklen [Nationalbankens udlånsundersøgelse – Ny statistik over ændringer i penge- og realkreditinstitutternes kreditpolitik](#), Danmarks Nationalbank, Kvartalsoversigt, 1. kvartal 2009.

6 SUPPLERENDE DOKUMENTATION

Ingen.

Sidst revideret: 07-07-2017